

Τα φοβερά νερά της ΣΤΥΓΑΣ

Σε μια από τις ψηλότερες κορυφές του **Χελμού**, μέσα από ένα θεόρατο και απότομο βράχο, ξεπηδάει η πηγή της Στύγας ή το "αθάνατο νερό" όπως είναι γνωστό τα νεότερα χρόνια.

Η Στύγα ήταν μια φοβερή θεότητα, η μεγαλύτερη κόρη του Ουρανού και της Γηθύος, που είχε εκεί το αργυροκολονάτο παλάτι της, απομονωμένη από τους άλλους θεούς που δεν τη συμπαθούσαν.

Ο Δίας όμως που τη συμπαθούσε, όρισε να δίνονται στα δικά της νερά οι πιο φοβεροί όρκοι των θεών και των ανθρώπων. Κάθε φορά που κάποιοι θεοί κατηγορούνταν για ψευτιά, ο Δίας έστελνε την Ίριδα να φέρει νερό από τη μυστηριώδη αυτή πηγή μέσα σ' ένα χρυσό κανάτι. Πάνω από το νερό οι κατηγορούμενοι τρέμοντας ορκίζονταν. Οι επίορκοι θεοί τιμωρούνταν με πολύ βαριές ποινές. Για ένα χρόνο έμεναν άφωνοι και μαραζωμένοι, χωρίς αμβροσία και νέκταρ. Επιπλέον, για άλλα εννέα χρόνια απομονώνονταν από τους άλλους θεούς και έχαναν τα προνόμιά τους, εκτός από την αθανασία τους. Φρικτές τιμωρίες επίσης περίμεναν και τους θνητούς που θα παρέβαιναν τον όρκο τους στα νερά της Στύγας. Ξεπηδώντας το νερό από την πηγή κατακυλάει σαν καταρράκτης πάνω στο γρανιτένιο βράχο. Από τη μακραίωνα κίνηση του νερού η λουρίδα αυτή φαίνεται μαυρισμένη και σ' αυτό οφείλεται η ονομασία του νερού "μαυρονέρι".

Η πηγή είναι αστείρευτη και απρόσιτη. Κανένας δε μπορεί να την πλησιάσει, εκτός από τον ήλιο, αλλά ούτε και να πει νερό απ' αυτήν μπορεί γιατί είναι καταστρεπτικό και θανατηφόρο για τον άνθρωπο και τα ζώα. Ακόμα και τα αντικείμενα από γυαλί ή κρύσταλλο ή πήλινα σκεύη ραγίζουν και σπάζουν από το νερό της Στύγας. Δε γλιτώνουν ούτε τα σιδερένια ή ασημένια ή και χρυσά αντικείμενα από το νερό. Μόνο η οπλή αστεράτου και ακαλίγωτου (χωρίς πέταλα) αλόγου δεν φθείρεται και δεν παθαίνει τίποτα.

Οι φαντασιώσεις αυτές, ενισχυμένες από το πένθιμο και σκυθρωπό περιβάλλον, τους απόκρημνους βράχους, την ερημιά και σκοτεινιά στο βάθος της χαράδρας προξένησαν ένα φοβερό και μυστηριώδες αίσθημα και μια δικαιολογημένη κατάπληξη στους ανθρώπους από τα παλιά χρόνια μέχρι σήμερα, γι' αυτό και οι αρχαίοι πίστευαν ότι τα νερά της Στύγας ήταν πηγή αθανασίας.

Μας είναι γνωστό από τον Όμηρο ότι σ' αυτά έφερε η θεά Θέτιδα το νεογέννητο γιο της Αχιλλέα και τον βούτηξε μέσα για να γίνει αθάνατος. Όμως η φτέρνα του απ' όπου τον κρατούσε, δε βράχηκε, γι' αυτό η "Αχιλλειος πτέρνα" ήταν το μόνο τρωτό σημείο στο οποίο πληγώθηκε από τον Πάρη και σκοτώθηκε στην Τροία.

Στη ρίζα του βράχου όπου πέφτει το νερό του καταρράκτη υπάρχει πηγή μέσα σε σπηλιά απ' όπου βγαίνει πολύ νερό. Το νερό αυτών των πηγών κυλώντας μέσα στο φαράγγι ανάμεσα σε βράχους, άμμο και χαλίκια χάνεται βαθιά μέσα στη γη κι αυτό δημιούργησε το μύθο ότι το ποτάμι με τα νερά της Στύγας χύνεται στον Άδη για να ποτίσει το σκοτεινό βασίλειό του.

Το χθόνιο δώρο...

...Η αλλιώς το δώρο το οποίο η Χθων ή Γαία προσφέρει σε αυτούς που φιλοξενεί.

Η Γη είναι το δοχείο που περιέχει το νερό, χωρίς το οποίο δεν υπάρχει ζωή.

«Το νερό πάντα χρειάζεται ένα δοχείο που να το περιέχει. Όχι μόνο τα πηγάδια και οι λίμνες αλλά και η θάλασσα ησυχάζει στον κόρφο της» (Διόδωρος).

Το νερό, πηγή και σύμβολο ζωής, έγινε από τα πανάρχαια χρόνια αντικείμενο λατρείας όλων των πρωτόγονων λαών. Όποιες και αν είναι οι πολιτισμικές τους δομές, το νερό αποτελεί αστείρευτη πηγή δύναμης και ζωής: καθαρίζει, θεραπεύει, ανανεώνει και διασφαλίζει την αθανασία. Είναι το «ζών ύδωρ» ή το «αθάνατο νερό» της παγκόσμιας κοσμολογίας.

Στην αρχαία Ελλάδα έχουμε τους Δαίμονες και τις Νύμφες των λιμνών και των πηγών, τους Θεούς των θαλασσών και των ποταμών.

Αλλά και στις νεότερες θρησκείες το νερό αποτελεί κυρίαρχο στοιχείο των θρησκευτικών παραδόσεων. Το Ισλάμ θεωρεί το νερό δώρο Θεού και μέσο καθαρμού. Στην ιουδαϊκή παράδοση είναι η αρχή της δημιουργίας και μία μορφή θεοφανείας. Στην Αγία Γραφή πολλές είναι οι αναφορές στους συμβολισμούς του.

Πώς θα μπορούσε επομένως το νερό να μην κατέχει σημαντική θέση και στη λαϊκή παράδοση; Η παρουσία του νερού ήταν εκείνη που καθόριζε αν θα υπήρχε συνέχεια στη ζωή των ανθρώπων.

Νεράιδες και Κυράδες, Ξωνέρια και Στοιχειά πλημμύρισαν τον ελληνικό λαϊκό πολιτισμό και συνόδευσαν τη ζωή των ανθρώπων στις εκδηλώσεις τους.